Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimeț.
INSERATE se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ: în Viena: *H. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Prețul inserțiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifa și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 202. Brașov, Lunĭ-Marțĭ, 12 (24) Septemvre 1895.

Maiestatea Sa la Clușiu.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

Clușiu, 10 (22) Septemvre 1895.

Astăḑĭ la órele 7 și 35 minute a sosit Maiestatea Sa la Clușiu. Orașul din acest incident e decorat în mod extra-ordinar; în stradele principale la fiă-care casă sunt arborate stégurĭ unguresci, printre carĭ icĭ-colo, la anumite institute, și câte-va stégurĭ negru-galbene, ce atât de mult iĭ genézà pe șoviniștĭ.

Intre cei eșițĭ la gară pentru întêmpinarea monarchului se aflau și ambii Metropolițĭ românĭ, apoi episcopii Pavel, Szabo etc. Afară de preoțĭ și militarĭ, ceilalțĭ aprópe toțĭ erau în „diszmagyar“.

După furtunóse „éljen“-urĭ, monarchul fù salutat de fișpanul Béldy Ákos dela Clușiu, căruia Maiestatea Sa îi rĕspunse în scurte cuvinte; se întreținù apoi cu ministrul-președinte Banffy, după care agrăì pe ministrii Perczel și Josika; vorbì după aceea cu Metropoliții românĭ, cu episcopul Pavel, și cu episcopul reformat Szász Domokos. După acésta plecà în oraș, avênd lângă sine în trăsură pe ministrul-președinte Banffy. In tot percursul până în oraș ’i s’au făcut monarchului ovațiunĭ marĭ.

Ajuns înaintea palatului-Banffy, unde era încuartirat, monarchul primì raportul comandantului de corp din Sibiiu, Galgoczy, care sta în fruntea companiei de onóre, luată din regimentul 31 de infanteriă.

La 9 óre monarchul luà parte la serviciul divin, oficiat în biserica catolică din piéță. In naia bisericei fù întêmpinat de episcopul celebrant Lönhardt, care-l stropì cu apă sânțită și-i întinse crucea, pe care monarchul o sărutà. In biserică se aflau între alții și Metropolitul Mihalyi cu episcopii Pavel și Szabo. Din causa doliului pentru archiducele Ladislau, serviciul divin a fost liniștit, fără musică; monarchul îl ascultà stând în picióre. Drumul până la biserică și îndĕrĕt, monarchul l’a făcut pe jos.

Primirea deputațiunilor.

La 10 óre urmà primirea deputațiunilor în palatul Banffy. Intâi a fost primită deputațiunea clerului romano-catolic, sub conducerea episcopului Lönhardt.

In locul al doilea urmà deputațiunea clerului român gr. cat., constătătóre din vre-o 75 membri, sub conducerea Escelenției Sale Metropolitului *Dr. Victor Mihalyi.* Vorbirea, cu care Escelența Sa a salutat pe monarch, tradusă după textul apărut în foile de aicĭ este următórea:

„*Majestatea Vóstrĕ Impĕrate și rege apostolic!*

„*Prea grațiosul nostru domn!*

„Deputațiunea prelaților și a clerului diecesan din provincia bisericéscă greco-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș salută pe Maiestatea Vóstră cu cel mai adênc omagiu de supușĭ, când v’ațĭ îndurat a onora orașul lib. reg. Clușiu cu visita prea înaltă.

„Cu bucuriă ne apropiăm de tronul regesc al Maiestății Vóstre, pentru ca și cu acéstă ocasiune sĕ aducem tributul credinței nóstre tradiționale. Increderea neînfrântă, ce-o avem în afecțiunea apostolică regéscă ne încuragiéză la perseveranță întru împlinirea însemnatei nóstre chiămărĭ bisericescĭ, ne înpinteneză la zel nepregetat în tendința, de-a duce la înflorire bisericile încredute îngrijirei nóstre.

„Biserica nóstră servesce binelui patriei prin instituțiunĭ, ce s’au adeverit, că sunt salutare, desvoltarea lor în tot-déuna a aflat sprijin în puterea regéscă a Maiestății Vóstre; clerul și credincioșii și în împrejurărĭ grele îșĭ caută mângăiere în grația Maiestății Vóstre, în intentiunea prea-înaltă cunosc calea cea adevĕrată, în bunăvoința părintéscă a Maiestății Vóstre găsesc și în ḑiua de adĭ sigură recompensă.

„Implorăm și pe mai departe prea-înalta grațiă a Maiestății Vóstre asupra bisericei, a clerului și a credincioșilor noștri: noi nu vom întârḑia și de aci înainte de-a Vĕ datori mulțumita cuvenită, și neîncetat înălțăm rugăciunĭ către a tot-puternicul Dumneḑeu pentru gloria domnirei Maiestății Vóstre, pentru puterea imperiului, pentru fericirea popórelor Maiestății Vóstre și pentru prosperarea gloriósei dinastii domnitóre, în a căreia frunte Domnul oștirilor sĕ țină pe Maiestatea Vóstră la mulțĭ anĭ în deplină sănĕtate, împreună cu Maiestatea Sa regina, spre salutea nóstră a tuturor“.

La acésta Maiestatea Sa a rĕspuns:

„Primesc cu bucuriă pe representanții clerului greco-catolic din părțile ardelene, precum și manifestarea simțĕmintelor lor credinciόse.

„Cunóscețĭ neschimbata mea bunăvoință fața cu biserica d-vóstrĕ, despre care vĕ asigur și de astădată cu aceea dorință, ca credința către tron, respectarea legilor și iubirea patriei-mame comune sĕ fiă tot-déuna stéua conducĕtóre a activității vóstre.

„Nu mĕ îndoiesc, că acéstă dorință a mea va întimpina la d-vóstrĕ și la credincioșii d-vóstrĕ un rĕsunet devotat, și că prin împlinirea ei vĕ vețĭ asigura și în viitor acea grațiă a mea protectóre, de care v’ațĭ împărtășit până acuma și cu care în momentul de față vĕ salut cordial“.

După aceste vorbirĭ, monarchul se îndreptà către episcopul *Pavel* cu cuvintele: „*Acum e liniște?*“ — „Da, e liniște Majestate“, rĕspunse episcopul. Apoi întrebà pe episcopul Szabo asupra stărei sănătății sale.

In locul al treilea urmà deputațiunea clerului român greco-oriental sub conducerea Escelenței Sale Metropolitului *Miron Romanul.* Vorbirea Escelenței Sale este acésta:

Majestatea Vóstră cesarcă și apostolică regéscă, Prea grațiose Domne!

„Când și la acéstă ocasiune mai nouă, așteptată cu dor, avem fericirea sĕ ne presentăm înaintea feței prea grațióse a Majestății Vóstre în capitala acésta a părților ardelene ale țĕrii, și sĕ depunem din nou. în numele locuitorilor greco-orientalĭ românĭ din acest ținut, préumilitele nóstre omagii, dând uitării multele nĕcasurĭ ale vieții nóstre publice, un singur simț de fericire viézà în sufletul nostru, care darurile cele sublime ale virtuților principale creștinescĭ, ale credinței, speranței și iubirei, le traduce din viéța morală privată și la referințele nóstre publice de cetățenĭ ai statului și constitue basa iubirei nóstre de patriă și a pióselor nóstre oftărĭ: ca binecuvêntarea atotputernicului Dumneḑeu sĕ planeze tot déuna și pretutindenĭ prea înalta persónă și peste părintéscă domnire a Majestății Vóstre, estinsă încă la timpurĭ îndelungate.

„Și când prin acestea ne luăm voiă a da, deși numai în cuvinte debile, espresiune credinței neclătite și alipirei nóstre pline de iubire către prea înalta casă domnitóre: ne rugăm tot-de-odată cu cea mai profundă venerațiune, ca sĕ vĕ îndurațĭ, Majestatea Vóstră, prea grațios a împărtăși alăturea cu celelalte bisericĭ din patriă, și biserica nóstră strămoșéscă, espusă multor isbirĭ și neajunsurĭ, în prea înalta grațiă de domnitor și în puternica scutire a Maiestății Vóstre.

(In limba română): *Sĕ trăiéscà fericit Majestatea Sa preabunul nostru monarch!*

La vorbirea Mitropolitului Miron Romanul, Majestatea Sa rĕspunse:

„Primesc cu mulțămire asigurarea omagiului și credinței Vóstrĕ.

„Când, înainte cu opt anĭ, representanții bisericei Vóstre au venit la acest loc înaintea mea, v’am indicat cu bună-voința, ce am avut’o întot-déuna față cu credincioșii voștri, acea direcțiune, pe care urmând’o vețĭ puté nu numai sĕ promovațĭ mai bine interesele Vóstre proprii, ci și sĕ contațĭ la scutul meu în tótă vremea, — și care direcțiune se concentréză în aceea, ca fiă-care confesiune, fără deosebire de naționalitate, sĕ se simtă una și sĕ se contopéscă în credința către tron, în iubirea către patria comună, în respectarea legilor și în împlinirea datoriilor patriotice.

„Recomandându-Vĕ și acum în modul cel mai călduros urmărirea credinciósă a acestor scopurĭ, și în așteptarea, că vețĭ întrebuința marea Vóstrĕ influință asupra credincioșilor numai în acéstă direcțiune, bucuros Vĕ asigur pe D-Vóstrĕ și pe credincioșii Voștri de grația și bunăvoința mea neschimbată.“

Urmà deputațiunea clerului evangelic august., în numele căreia vorbi episcopul săsesc *Müller.* Observ, că dintre toțĭ archiereii numai episcopul săsesc șĭ-a ținut vorbirea în limba bisericei sale, germană. Acestuia îi rĕspunse Majestatea Sa:

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Lacrimĭ de copil.

(De *Robert.*)

Era în trista iérnă a anului 1870. Veneam din America de sud și trebuia sĕ trec prin Francia. Sĕrmana Franciă, sângera din rănĭ nenumĕrate, și părea, că se apropiă de mormênt. Mĕ grăbii sĕ trec peste Elveția, prin Neuchatel, Olten, Zürich, și Bregenz; doriam sĕ ajung între ai mei, după anĭ petrecuțĭ în țéra portocalelor și la căldura sórelui ardĕtor din regiunĭ ecuatoriale.

In gara Herzogenbuchsee, unde se încrucișau drumurile, și care gară, — mărită în timpurile mai nouĕ, precum aud — era destul de însemnată încă de pe atuncĭ, ne oprirăm; înaintea nóstră și după noi veveau trenurĭ pline cu soldațĭ din armata lui Bourbaki. Așteptam și noi și ei.

Vagónele se goliră pe încetul: mai întâiu se deteră jos cei teaferĭ, după ei veniau alții legațĭ la cap și la brațe, răḑimându-se pe bețe, cârjĭ; tocmai la urmă se deteră jos cei greu rănițĭ, carĭ trebuiau sĕ fiă dușĭ de consoții lor.

Era dureros de tot a privi la ei, cărora abia mai era posibil de-a le da vre-un ajutor.

Restaurațiunea se umplù îndată, dimpreună cu tóte salele de așteptare. Se făcù puțină disordine, după care însĕ toțĭ se așeḑară érășĭ în rênd și se făcù liniște.

In sala de așteptare clasa I și II era o masă lungă, la care am ocupat și eu loc. Oficerii francesĭ veniau rêndurĭ-rêndurĭ și se așeḑau la masă, fără considerare de rang și branșe; nu se auḑia nicĭ un sgomot și mai nicĭ o vorbă. Toțĭ steteau triștĭ, privirea tuturor părea împăinginită, aprópe toțĭ erau rănițĭ.

Luai supa curênd, bĕui o stiolă de vin și eșii la aer, îmĭ trebuia sĕ respir aer curat, eram cuprins de un simțĕmênt caracteristic.

Afară ploua și ningea, era un timp urît, umed și rece; mĕ reîntorsei în odaiă și retras lângă o feréstră, priviam în jur. Locul meu de mai înainte era ocupat de un oficer îmbrăcat într’o manta, care a trebuit sĕ fiă când-va albă,*) acum însĕ era sfârticată, plină de sânge și de tină. După cât puteam vedé oficerul era de o statură gigantică.

Chelnerițe și chiar fete dela sate (când e vorba de a face bine, toțĭ fac cu atâta dragoste!) curățele, încinse cu corsete din materiă négră cu cătărămĭ de argint, cu brațele góle până la cóte, alérgau printre mesele așternute, îmbiând pe oficerĭ și soldațĭ cu câte-o farfuriă de supă, cu câte-o stiolă de vin și cu pâne; acestea erau ofertele Elvețianilor ospitalĭ, date învinșilor și nenorociților.

Atletul oficer cu manta sfârticată, nu voia sĕ priméscă nimic, îșĭ trase chipiul cel cu patru dungĭ de aur afund pe ochĭ și respinse cu un gest aprópe neprietinesc și supă, și vin, și pâne.

— „Dér, comandante, te rog, ii ḑicea un vecin, ia puțină supă, căcĭ ea încălḑesce corpul și prinde așa de bine, D-ta trebue sĕ-țĭ câștigĭ putere... Curagiu, amice, dór nu ne vom prăpădi; sĕ bem o sticlă de vin roșu ca sângele nostru, întru sănĕtatea patriei și sĕ luăm puțină pâne! Curagiu, în cel mai apropiat viitor avem sĕ fim noi învingĕtorii!“

— „Mulțumesc, nu pot,... nu-mĭ alunecă pe gât“.

Atletul oficer îșĭ puse apoi amêndouĕ cótele pe masă, îșĭ lăsà capul între pumnĭ și în curênd îi începură umerii și întreg corpul sĕ svîcnéscă cu tăriă..... Comandantul, uriașul, plângea amar.

Se făcù o liniște mormêntală, toțĭ încetară de a mai mânca și de a bea, mulțĭ sculându-se părăsiră odaia. Alții rĕmaseră încă la masă, dér nimenĭ nu conturba profunda tăcere.

In momentul următor simțì voinicul oficer, că cine-va l’a prins de mantă. O voce debilă de copil, streină de limba lui, pe care el nu o înțelegea, părea că-l agrăesce. El credù, că îl îmbiă cine-va din nou

*) Lancier de l’Imperatrice.

„Îmi servesce spre deosebită bucuriă, că am putut esperia fidelitatea şi alipirea d-vóstră dovedită cu tótă ocasiunea, şi pe lângă multămita mea cea mai adêncă îmi esprim îndestulirea sinceră, că credincioşii de-o lege şi de-o rassă cu d-vóstră, conduşi de interesele proprii bine pricepute şi de simţul de datorinţă patriotic, s'au nisuit sĕ corĕspundă aşteptărei, căreia i-am dat espresiune în acest loc înainte cu 8 ani, deóre-ce conlucrarea tuturor factorilor vieţii publice spre un scop comun, formézâ garanţia scutului şi a promovărei intereselor fiă-cărui 'singuratec. Tot-déuna mĕ voiu bucura, décă în acéstă direcţiune vĕ voiu puté face părtaşi de apĕrarea şi scutul meu“.

Urmà deputaţiunea clerului reformat sub conducerea episcopului Szász Domokos, apoi deputaţiunea unitarilor sub conducerea episcopului Ferencz József şi în fine deputaţiunea Israeliţilor, după care urmà corpul oficerilor armatei comune, honvedimei şi gendarmeriei; apoi deputaţiunea municipiilor sub conducerea fişpanului Beldi Akos dela Clușiu, căruia Majestatea Sa îi dise între altele:

„Nu mĕ îndoiesc, că municipiile îşi vor îndrepta activitatea lor principală asupra promovărei bunăstărei materiale şi spirituale a poporaţiunei. Sciu, că la împlinirea acestei misiuni, deosebirea confesională séu de limbă nu formézâ nici un părete despărţitor, căci numai cultivarea adevĕratei iubiri de patriă şi respectarea legilor, cari asigură tuturor drepturi egale, dér şi obligă pe fiă-care în mod egal şi numai munca folositóre pot da putere statului şi pot asigura adevĕrata bunăstare a poporaţiunei, pe care cu toţii o dorim. Mĕ voiu bucura, décă voiu vedé, că tendinţele în direcţiunea acésta vor lua tot mai mari dimensiuni“.

Mai urmà deputaţiunea profesorilor universitari din Clușiu, a reuniunei economice, a „*Kulturegylet*“-*ului*, în numele căreia vorbì preşedintele conte Bethlen Gabor, recomandând graţiei monarchului acéstă societate, ce „tinde spre scopuri patriotice“. Monarchul îi rĕspunse: „Reuniunea póte conta la scutul şi sprijinul meu, décă ea, rĕmănênd credinciósă principiilor accentuate, va servi în adevĕr culturei şi binelui public, amĕsurat numelui ei“.

Mai urmà o deputaţiune a „Crucei-roşie“, a camerei advocaţiale, a camerei notarilor publici, si în fine a camerei comerciale şi industriale.

După 12 óre, terminând cu primirea deputaţiunilor, Majestatea Sa luà un dejun. După amédi la 3 ó. Majestatea Sa a plecat la Huedin.

CRONICA POLITICĂ.

11 (23) Septemvre.

Numai de curênd anunţă diarul „*Neues Wiener Tagblatt*“, că *naţionalităţile nemaghiare* din Ungaria au luat hotărîrea de-a trimite cu ocasiunea esposiţiei mileniului o **deputaţiune monstră la monarchul.** Diarul slovac „*Narodnie Noviny*“ constată în unul din ultimii sĕi numeri, că naţionalităţile sunt departe de acest proiect. Deputaţiunea *se plănuesce, din contră, în cercuri şoviniste maghiare*, pentru de-a dovedi prin asta, că în Ungaria domnesce egală îndreptăţire. E uşor de-a arangia congrese şi a trimite deputaţiuni, cu scop de-a înşela şi ameţi lumea, décă ai puterea în mână; însĕ cu acestea dreptatea şi adevĕrul nu se póte şterge din lume. „Dovediţi“, dice numitul diar, „că Slovacii au gimnasii slovace, şi că pe teritor slovac se pórtă oficiile în limba slovacă, cum o prescrie legea. Hic Rhodus, hic salta!“

*

Din Londra se depeşédă, că **Anglia** face pregătiri pentru o eventuală *acţiune maritimă* **contra Chinei**, în cas, décă acésta în realitate va renunţa la un port chinezesc în favorul Rusiei.

*

Sub titlul „*Regele în Clușiu*“ scrie „*Pester Correspondenz*“ un articol, în care dice, că Majestatea Sa se va convinge la Cluş, că sfetnicii sĕi, în frunte cu ministrul preşedinte Desideriu *Bánffy* au făcut totul ce au promis în **cestiunea naţionalităţilor,** şi că politica lor e cea mai corectă. Intréga pressă (?) a Rusiei, Franciei, Angliei şi Austriei laudă procederea lui Bánffy, care a înţeles sĕ lumineze streinătatea, că aci stă faţă în faţă cu un guvern *ungar* activ şi liberal. Din di în di apare mai evident, că Bánffy e mai puţin orator, decât omul faptei, care se nisuesce în realitate sĕ desvólte şi consolidese statul ungar. O mulţime de frase şi vorbiri frumóse s'au ţinut mai înainte, fără ca prin acestea naţionalităţile sĕ fi fost aduse pe terenul legal; acum de-odată păşesce baronul Bànffy înaintea monarchului la Cluş şi îi predă *adresa de mulţămită a compatrioţilor români.* Banffy şi-a dat tóte silinţele, sĕ înduplece pe Români, ca sĕ ia parte în parlament, de-óre-ce numai aci îşi pot înainta plângerile lor; şi *Românii ardeleni au promis, că cu ocasiunea viitórelor alegeri îşi vor trimite representanţi în parlament.* (Cari Români, au promis? — Red.) Din acésta promisiune se va convinge coróna, că nu póte fi vorba despre o asuprire şi bruscare a naţionalităţilor în Ungaria

Ce se întêmplă cu ceilalţi condamnaţi?

E lucru firesc, că actul de graţiare, prin care au fost liberaţi din închisóre d-nii *Raţiu* şi soţi, se referă la victimele judecăţii dela Clușiu în *procesul Memorandului*; căci în fond se tracta de aceea, ca coróna sĕ ştérgă urmele acestui monstruos proces, care pe lângă multe altele, nu putea sĕ fiă aprobat nici chiar din puuct de vedere al intereselor dinastice.

Tot în urma procesului pentru Memorand însĕ au mai fost judecaţi şi condamnaţi la fórte grele pedepse şi alţii, cari nu erau direct implicaţi în procesul, ce s'a făcut celor, cari au mers cu Memorandul la Viena. Doi dintre aceştia: redactorul diarului „*Dreptatea*“ din Timişóra, Dr. *Valeriu Branisce*, precum şi unul dintre redactorii diarului sêrbesc „*Zastava*“ din Neoplanta, se află şi astădi în închisórea de stat, fiind osênditi pentru articoli, ce i-au scris asupra procesului Memorandului şi în apărarea şi justificarea celor condamnaţi în acest proces.

Se nasce acum întrebarea, ce sĕ va întêmpla cu aceşti condamnaţi, după-ce nu mai are înţeles, ca ei sĕ mai fiă ţinuţi şi chinuiţi între zidurile închisorii, când graţia monarchului a avut de scop a delătura cu totul efectele causate prin urmărirea pasului făcut cu Memorandul.

In legătură cu procesul Memorandului mai sunt şi alte procese, ce s'au intentat în mai multe locuri celor ce într'un loc séu altul au aderat la el.

Logic şi consecuent ar fi prin urmare, ca sĕ fiă şterse tot-odată tóte urmele condamnărilor séu a urmăririlor, cari stau în legătură cu procesul Memorandului. N'are nici un înţeles, ca amintiţii redactori etc. sĕ mai fiă hărţuiţi prin cele închisori după liberarea Memorandiştilor.

Afacerea Pazmandy-Darvas.

Intr'unul din numerii trecuţi ai diarului nostru am fost înregistrat desavuarea ce i s'a făcut lui Pazmandy în străinătate, şi anume în diarul „L'Independence Belge“. Scim, că afirmările lui Pazmandy cu privire la închisorile de stat unguresci şi la tractarea ce-o întêmpină acolo întemniţaţii au fost retezate chiar de un maghiar, *Darvas* Imre, care a avut norocirea de a gusta dulcéţa Seghedinului, dimpreună cu condamnaţii noştri.

Darvas a desminţit pe Pazmandy în acelaşi diar „L'Independance Belge“, făcênd astfel sânge rĕu între Unguri. Intr'unul din numerii mai próspeţi ai lui „Magyarorszag“ d-l Pazmandy acusă pe Darvas de nepatriotism, imputându-i, că s'a făcut códă la toporul strĕin, mânând apă pe móra „Valahilor“. Celelalte foi unguresci îi ţinură isonul lui „Magyarorszag“ şi mai împutară lui Darvas, că ar fi jidan etc.

D-l Darvas vine acum şi publică următórele ca rĕspuns la acusările lui Pazmandy“:

„In numĕrul din 17 a. c. al diarului „Magyarorszag“, d-l deputat Pazmandy Denes, din incidentul, că afirmările ce le-a făcut în numĕrul dela 19 a lunei trecute ale „Independenţei belgice“, eu le-am rectificat în acelaş diar, mĕ acusă de nepatriotism. Pentru lămurirea marelui public, — şi numai pentru acésta — relevez aici din nou punctele rectificate, precum şi starea lucrului pe basa faptelor adevĕrate:

1) Nu-i adevĕrat, că putem primi visite în odăi cu ferestri fără de zăbrele.

2) Nu-i adevĕrat, că suntem liberi a ceti ori-ce diar séu epistolă.

3) Nu-i adevĕrat, că primim dela stat dilnic câte 80 cr.

4) Nu-i adevĕrat, că putem primi óspeţii noştri în decurs de cinci óre pe di.

5) Nu-i adevĕrat, că ne putem preumbla fără de inspecţiune prin curtea închisorii.

6) Nu-i adevĕrat, că la întemniţaţii de stat români pot intra amicii lor, ba chiar şi strĕini.

Din contră faptele adevĕrate sunt următórele:

1) Suntem încuiaţi în chiliile nóstre, ce dau într'un ambit lung de 11.20 m. şi lat de 2.20 m., tótă diua.

2) Epistolele ne sosesc desfăcute şi controlate.

3) In tótă diua putem sĕ ne plimbăm înainte şi după amédi câte o óră, supravegbiaţi din partea unui păzitor armat.

4) Chiar şi membrilor de familiă li-se permite visită numai de două óre pe di, şi pe lângă aceea trebue sĕ-şi céră permisiune în fiă-care diuă.

5) Edificiul temniţei este după un plan nou, deosebit de cel vechiu împărţit în despărţăminte deosebite, ca prisonierii sĕ nu pótă comunica unul cu altul.

6) In cas de bólă nu se concede cura la băi nici la cererea medicului.

Pentru a rectifica afirmările d-lui Pázmándy m'a rugat chiar d-l Dr. Vasilie *Lucaciu*, care în înţelesul statutelor închisorii nu putea face acest lucru.

Eu am satisfăcut acestei rugări, cu atât mai vêrtos, că mărturisirea adevĕrului nu póte fi nici odată considerată de fapt nepatriotic. După-ce limba francesă nu o cunosc în destul, am rugat pe d-l Lucaciu sĕ-mi traducă articolul.

Se póte, că traducerea francesă sĕ fi colorat încât-va afirmările mele faptice simplu predate. Că nu am comis prin articulul meu un act de nepatriotism se póte vedea şi de acolo, că articulu meu fù aprobat, ca corĕspundĕtor adevĕrului, chiar şi de *un prisonier neromân din temniţă.* Dealtmintrelea simţĕmintele mele patriotice trebue sĕ fiă întru cât-va cunoscute d-lui Pázmándy, căci trecênd dece ani dela împământenire, pe când se arangiau marelui patriot Kossuth Lajos în tótă ţéra ovaţiuni, am lucrat la olaltă în aceeaşi comisiune, care a arangiat ovaţiuni lui Kossuth Lajos la Szombathely.

Mĕ ţin tot atât de patriot, ca ori şi cine, neluând afară nici chiar pe d-l Pázmándy, care dealtcum şi d-sa a recunoscut, că unele afirmaţiuni ale sale au fost greşite.

După acestea las la judecata publicului mare, décă se póte, ca pentru comunicarea unor fapte reale şi pentru mărturisirea adevĕrului cine-va sĕ mĕ pótă acusa cu drept cuvênt de nepatriotism.

Darvas Imre.

Cu tóte astea „Magarország“ nu-l értă, imputându-i, că ar fi lăsat sĕ fiă întrebuinţat pentru sĕvârşirea unei fapte nepatriotice, cu alte cuvinte a dat de gol înaintea lumei pe Pázmándy, precum şi sistemul mincinos şi de calumniare ungurese. Póte Pázmàndy şi cu patronii sĕi sĕ strîge cât vor voi în contra acestui Darvas, noi ţinem, că el în adevĕr a sĕvêrşit un act de cinstit patriotism.

---

cu mâncare şi beutură, dete din cap şi din umeri, în semn de refus. Glasul însĕ se audì din nou cu mai multă insistenţă, ér mantia îi este scuturată cu nerăbdare.

Acésta era prea mult.... Oficerul încercà sĕ se scóle: „Mii de trăsnete, dér daţi-mi odată pace!“ strigà el, şi cu un ţipet de durere recădù pe scaun.

Chiar la spatele sale se audi acum un murmur, se audì cum cade o farfuriă pe podele, sfărîmându-se, după care începù a-se audi un plânset de copil.... Comandantul se intórse şi vĕdù nemijlocit lângă dênsul o copilă de 6—8 ani, care de spaimă lăsà sĕ-i cadă farfuria cu supa destinată pentru el, şi care plângea acum înspăimêntată.

Faţa gigantelui, bătută de sóre, de vênt şi sudori, se însenină numai decât; trăsurile feţei lui, până aci atât de aspre, atât de întunecate, devenirà blânde, el îşi aruncà mantaua sa cea grea, luà copila, ce plângea încă, în braţe, şi apropiindu-o de pieptul sĕu eroic o strângea cu iubire.

Pacea între el şi copilă a fost îndată făcută şi mica copilă — „son bébé“, cum o numea el — începù sĕ suridă, şi ea — era o femeiă! — se folosì de învingerea sa; el trebuia sĕ-o asculte, sĕ mănânce supă şi prima lingură fù dusă la buzele puţin mai înainte încleştate ale gigantelui, de tremurătórele mânuţe ale copilei.

Oficerul învins de acest îngeraş cu şuviţe blonde, se supunea acum întru tóte; după supa cea dintâiu urmà a doua, apoi beù o mare sticlă de vin întru sănĕtatea acelei ţĕri ospitale, pe care o representă mica blondină cu frumoşii ei ochi de viorele.

Privirea lui, până acum atât de sinistră, devenì din ce în ce mai blândă, mai dulce, şi adesea se năpustia asupra copilei, dându-i nenumĕrate sărutări, ér copila la rêndul ei făcea asemenea. Ea îşi afla nespusă plăcere şi în crucea legiunei de onóre aninată pe pieptul oficerului, cum şi în alte dóuĕ-trei medalii câştigate în rĕsboiu.

Povestiau drăgălaş unul cu altul, ea vorbea nemţesce, el franţuzesce, ea rîdea atât de plăcut, ér faţa lui se făcù acum cu totul blândă, se înţelegeau de minune.

— — — — — — — — — —

Clopotul sunà, dând signal de plecare. Mica copilă începù sĕ plângă cu hohot şi nu voia sĕ se despartă de pretinul ei cel mare.

El îi luà căpşorul în amêndouĕ mânile sale puternice ostăşesci şi depuse pe fruntea copilei o sărutare lungă, cordială, părintéscă: „Dumnedeu sĕ te binecuvinte pentru binefacerea, ce în copilăria ta nevinovată ai făcut unui nenorocit, pentru liniştea, speranţa, ce 'i le-ai redat. Dumnedeu sĕ te binecuvinte!“

Mica copilă nu putù înţelege cuvintele rostite de comandant; ea însĕ înţelegea cugetul şi sărutarea lui; încetà de a mai plânge, privì adênc şi serios în ochii amicului sĕu, şi apoi, plecându-şi capul, dise încet: „Amin!“

Doi suboficeri din acelaşi regiment, ambii de-asemenea mari, dér acum mai puternici ca comandantul, dintre cari unul era legat la cap, luară pe comandant de braţe, şi aşa, sprijinit de doi ómeni de ai sĕi, eşì încet eroul, care după cum observaiu la urmă, era rănit greu la amêndouĕ picióreIe.

Oficeri şi ostaşi, ce nu se depărtaseră încă, se îmbuldiau sĕ facă front şi salutau cu respect, ér după ce eşi eroul, audii pe mulţi dicênd: „Un om puternic şi cu adevĕrata inimă simţitóre, un adevĕrat erou!“

— — — — — — — — — —

Când locomotiva începù sĕ pufăéscă şi sĕ scótă un fum suriu-alb, când începù sĕ se misce trenul, pe pragul restaurantului apărù fetiţa cea cu ochii albastri şi cu şuviţele lungi şi blonde, trimiţênd pretinului ei iubit, care se depărta acum sărutări cu mânuţa-i gingaşă. Er el, gigantele, pe care l'au învins atât de uşor lacrimele unui copil, sta rĕdimat la feréstra cupeului, şi glasul lui, care rĕsunase de atâtea-ori în tumultul înfricoşatului rĕsboiu, dând comanda de atac, rostea acum dulce şi sĕrbătoresce o binecuvêntare căldurósă de despărţire copilei: „Dumnedeu sĕ te binecuvinte, căci în numele ţĕrii tale ai sĕvîrşit o binefacere faţă de un nenorocit, căruia i-ai redat liniştea şi speranţa. Dumnedeu sĕ te binecuvinte copila mea!“

SCIRILE ḐILEI.

11 (23) Septemvre.

Majestăţile Lor Regele şi Regina României au sosit la Sinaia Joi, după amiéḑĭ la órele 5.15. La gara Predeal MM. LL. au fost întêmpinate de Alteţele Lor Regale prinţul Ferdinand şi prinţesa Maria, apoi de d-l prim-ministru Lascar Catargiu cu toţĭ miniştrii, de d-nii generalĭ Barozzi, Algiu, Băicoianu şi Robescu. Pe peronul gărei Sinaia se aflau toţĭ membrii corpului diplomatic, precum şi multe alte persóne de distincţiune. MM. LL.. au mers dela gară direct la mănăstire, unde I. P. S. S. metropolitul primat a oficiat un scurt serviciu divin. Regele şi Regina şi AA. LL. prinţul Ferdinand şi principesa Maria, prinţul de Hohenzollern-Sigmaringen, prinţul şi prinţesa de Saxa-Meiningen vor fi însoţiţĭ în călĕtoria Lor la Constanţa, cu ocasia inaugurărei podului de peste Dunăre, de toţĭ d-nii miniştri. ML. LL. şi AA. LL. vor sta la Constanţa din séra ḑilei de 14 Septemvre pănă în diminéţa ḑilei de 16 Septemvre.

—o—

Proces amênat. Pertractarea finală în procesul başibuzucilor dela Turda, carĭ în 1892 dărîmară casa lui Dr. Raţiu şi atacară locuinţele mai multor fruntaşĭ românĭ de acolo, s'a *amênat* pe luna Noemvre, deórece în ḑiua pertractărei din sĕptĕmâna trecută lipsiră unii din cei mai însemnaţĭ martorĭ. — Póte ca aşa se va tot amêna pertractarea, pănă-ce tot lucrul se va face muşama.

—o—

Un incident la graniţa României. Mai ḑilele trecute s'a vorbit prin ḑiare despre un conflict întêmplat la graniţa română din judeţul Râmnicu-Vâlcei, între nisce soldaţĭ ungurĭ şi câţĭ-va soldaţĭ românĭ, carĭ trecênd, din nebăgare de sémă, pe teritoriul unguresc, au fost duşĭ de cei dintâiu în casarmele de dincolo de graniţă. După reclamaţiunea ministerului român de esterne soldaţii românĭ au fost puşĭ imediat în libertate, şi pentru stabilirea responsabilităţilor s'a numit o comisiune mixtă. Din partea guvernului român sunt delegaţĭ în acéstă comisiune d-l Herĕscu, prefectul judeţului R.-Vâlcea, d-nii colonel Groza şi Năsturel, d-l Tudor Rădulescu, directorul vămilor din ministerul de finance, şi d-l Ionescu, şef de vamă, carĭ pentru a-se întêlni cu delegaţii guvernului unguresc, au sosit la Sibiiu. Delegaţii maghiarĭ sunt comandantul din Braşov al gendarmilor, baronul Szent-Kereszty, prefectul de judeţ, şi alţĭ doi funcţionarĭ.

—o—

Anul scolastic şi mileniul. Se lăţise scirea, că din incidentul serbărei mileniului se va scurta anul scolastic. Acum însĕ sa face cunoscut în mod oficios, că anul scolastic 1895/96 nu va fi scurtat din causa esposiţiei şi serbărei milenare, şi că cel mult ministrul de culte va da vacanţe de câte-va ḑile cu ocasiunea serbărilor.

—o—

Congresul studenţilor românĭ. Studenţii universitarĭ din România, întrunitĭ la Congresul din Câmpu-lung au trimis Sâmbăta trecută M. Sale Regelui o depeşă de felicitare, prin care depun la piciórele Tronului mulţămirile lor pentru intenţiunile nobile, esprimate de M. Sa în scrisórea fundaţională din 1891, scrisóre prin care M. S. Regele anunţa înfiinţarea „Fundaţiunei universitare Carol I“. Studenţii întrunitĭ în congres au hotărît sĕ rĕmână în Câmpulung trei ḑile pe cheltuiala lor. Preşedinte al congresului a fost ales studentul Ieşan State Dragomir.

—o—

Anton baron de Schönfeld, inspectorul general al armatei austriace a împlinit în 20 l. c. cincĭ-ḑecĭ de anĭ de serviciu. Din acest incident monarchul i-a adresat un autograf preaînalt, ţinut în terminĭ de laudă şi adêncă recunoscinţă.

—o—

Inaugurărĭ în România. In luna acésta, Septemvre, se vor face în România o mulţime de inaugurărĭ. Se vor inaugura următórele marĭ lucrărĭ publice: podul de peste Dunăre, drumul de fier Craiova-Calafat şi şoséua de pe valea Jiului. Serviciul de navigaţiune maritimă se inaugurézĕ şi el, îndeplinind o dorinţă aşa de vechie a tutulor Românilor. La ministerul instrucţiunei publice se inaugurézĕ în luna lui Septemvre: liceul din Craiova, scóla normală din Câmpu-lung, orfelinatul din Focşanĭ, asilul Elena Dómna, refăcut aprópe din nou liceul internat din Iaşĭ, institutul de anatomie şi scóla de bele-arte din Iaşĭ, şi se pune piétra fundamentală la gimnasiul din Giurgiu şi probabil la încă alte două clădirĭ scolare, ale căror licităţiunĭ vor fi aprobate ḑilele viitóre.

—o—

Un proces literar. Ḑiaristul Ernest Lamberger din Viena a ridicat acusă contra redacţiunilor ḑiarelor „Politisches Volksblatt“ şi „Neues Politisches Volksblatt“ pentru usurparea dreptului de autor. Acusatorul, care scrie foiletóne, afirmă, că numitele ḑiare au reprodus foiletóne de ale sale, fără învoirea sa, numai schmbându-le titula.

—o—

Un paricid. Se scrie din Zala-Kis-Kanizsa, că un anumit *Hajdu* Lászlo, econom cu stare bunicică de-acolo, a ucis într'un mod îngrozitor pe tată-sĕu. Ei trăiau adecă la olaltă şi se certau adeseorĭ pentru o parţelă de pământ. Intr'una din dimineţile acestea feciorul László se înfurià întru atâta, cât începù se bată pe tată-sĕu în cap cu nisce clesce, pănă ce acesta rĕmase mort. Paricidul fù prins dimpreună cu soţia s'a şi fură escortaţĭ la Canija mare.

—o—

Chinezĭ în Rusia. „Grazdanin“ anunăţ, că un óre-care numĕr de Chinezĭ vor sosi în curênd in Rusia pentru a învĕţa serviciul militar, şi că vor fi împărţiţĭ la diferite corpurĭ de trupe.

—o—

Curs comercial pentru fete în Braşov. Camera comercială din loc a hotărit sĕ deschidă un curs de instrucţiă comercială pentru fete, ca astfel sĕ pótă fi aplicate în comerciu şi puterĭ femeiescĭ, şi sĕ se perfecţioneze pentru serviciile de comptoir şi prăvăliă. In curs se vor primi numai acele fete, carĭ au absolvat 4 clase dela vr'o scólă poporală de fete, cu succes destulitor. Prelegerile din studiile deja statorite se vor ţiné dup' améḑĭ. Cursul va dura 8 lunĭ. Taxele de plătit vor fi: la inscriere 5 fl; ér didactru pentru instrucţiă 35 fl. dintre carĭ 15 fl. vor trebui sĕ se plătéscă la început, ceilalţĭ, în rate lunare egale. Date mai detailate se pot căpĕta la biroul camerei comerciale din loc. Atragem atenţiunea părinţilor şi tuturorilor, că pe acele fete, carĭ au dorinţa de-a cerceta amintitul curs, trebue sĕ le insciinţeze pănă la 28 n. c. în cancelaria camerei comerciale din loc (str. porţii 61, etag. I) în órele dela 7—1 a. m.

Coresp. „Gaz. Trans.“

Ghimbav, *9 (21) Sept. 1895.*

Onorată Redacţiune! Astăḑĭ s'a ţinut în comuna Ghimbav alegerea suplementară de deputat dietal în cercul electoral de sus al ţĕrei Bêrsei.

De diminéţa începură a sosi în continuu mulţime de alegĕtorĭ din cele 13 comune, carĭ formézĕ acest cerc electoral, aşa, că mica piaţă a comunei era înţesată de numĕrul respectabil al alegĕtorilor. Pentru susţinerea ordinei fisolgăbirĕul Kostend dispuse a se presenta 10 gendarmĭ. De astă-dată poporul săsesc, care pănă acum a escelat în principiul solidarităţii lui naţionale, a ajuns, în urma fabricaţiunei legilor celor nouĕ bisericescĭ din partea guvernului maghiar, în posiţiunea de a-se separa în două castre antagoniste, ḑis aşa numita partidă a „verḑilor“ (tinerilor) şi a „negrilor“ (bĕtrânilor), botezată de-altcum şi „moderaţĭ“.

Desele lor conferinţe şi dintr'o parte şi dintr'alta, ţinute în timpul din urmă în diversele comune din menţionatul cerc electoral, au dovedit în mod destul de elocuent sforţările, ce şi-le dedeau şi unii şi altii pentru reuşirea la alegerea din cestiune. Apelurĭ peste apelurĭ la adresa poporului săsesc publicară ḑiarele lor antagoniste, şi se afişară în ḑiua alegerei pe ḑidurile Ghimbavului, cerênd sprijinul poporului pentru reuşirea candidaţilor lor.

Era de tot bătĕtor la ochĭ, că în multe familii, părinţii figurau ca „moderaţĭ“ (negri), ér fii lor ca „verḑĭ“, ceea ce dovedesce, cà scisiunea politică în sinul poporului săsesc de pe la noi este de tot seriósă.

De sine înţeles, că aprópe toţĭ membrii primăriilor, ai corpului didactic şi preoţesc săsesc figurau între oportuniştii moderaţĭ.

„Moderaţii“ au candidat pe advocatul Dr. Carol Schmidt, ér „verḑii“ pe redactorul Lutz Kórodi. Cei dintâiu se presentară în numĕr considerabil, purtând cocarde parte cu insigniile maghiare, parte cu de cele săsescĭ, parte cu de amêndouĕ. „Verḑii“, carĭ representau numai cam a treia parte din complexul alegĕtorilor, purtau ramurĭ verḑĭ pe pălării. Amêndouĕ partidele erau separate, şi separat au şi votat.

Alegerea a fost nominală. Candidatul moderaţilor obţinù *451 voturĭ*, al „verḑilor“ *141 voturĭ*.

Românii în genere s'au abstinut dela alegere, ţinênd sus şi tare la principiul pasivităţii. Doi alegĕtorĭ românĭ au participat însĕ totuşĭ cu votul lor la alegere, presentându-se în céta moderaţilor şi încă cu *tricolorul maghiar pe pept.* Aceştĭ rĕtăciţĭ sunt: învĕţătorul din Nou (Ujfalu) *Gerasim Comanescu*, şi un plugar din Măieruş. Cel dintâiu pĕcătos se escusă cu aceea, că speră a fi pensionat cât de curênd; al doilea, că a fost necesitat de-a se presenta la poruncă, fiind păzitor la podul Oltului.

Ca cetitorii sĕ fiă în clar cu scisiunea întâmplată în sînul poporului săsesc în timpul din urmă, mai observ, că fracţiunea „verḑilor“ îşĭ are ca principiu eluptarea drepturilor, într'un mod mai demn, şi combătênd tot ce este nejust şi nelegal, pe când moderaţii persistă şi de aci înainte a merge cu torentul, orĭ unde i-ar duce.

Ca de încheiare notez, că nu mult după alegere, care s'a sfîrşit cam la o oră p. m. sosi alesul candidat Dr. Schmidt. Presidiul îi comunicà oficios resultatul şi-l provĕḑù imediat cu mandatul de ablegat, după ceea-ce alesul mulţami alegĕtorilor saşĭ şi celor câţĭ-va alegĕtorĭ ungurĭ prin două cuvêntărĭ scurte, ţinute în limba germană şi maghiară, pentru încrederea pusă în el.

Urmà la fine prânḑul, în decursul căruia se ţinură diferite toaste.

M.

Serbările din Roma.

Vinerea trecută a fost o ḑi de mare sĕrbătóre pentru Italienĭ, adecă *aniversarea de 25 anĭ a luărei Romei în 1870* şi totodată serbarea inaugurărei statuei lui *Garibaldi*, eroul libertăţii. Regele a graţiat cu ocasia acestei serbărĭ pe toţĭ condamnaţii tribunalelor militare din Sicilia şi din Massa-Carara, condamnaţĭ la mai puţin de ḑece anĭ; şi a micşorat cu o a doua treime pedépsa acelora, carĭ au fost condamnaţĭ la peste 10 anĭ.

La inaugurarea monumentului lui *Garibaldi*, d. *Crispi* a rostit un discurs. A ḑis, că aniversarea lui 20 Septemvre 1870 nu póte fi mai bine serbată de cât prin inaugurarea unui monument lui Garibaldi, amicul credincios şi devotat al lui *Victor Emanuel.* Vorbind de *libertatea bisericei*, a ḑis, că sufletele aparţin Papii, care le guvernézĕ astfel, în cât tóte puterile pămêntului pot sĕ-l invidieze. Suveranii protestanţĭ, suveranii chiar carĭ nu cred în Christ, se închină înaintea Papii şi primesc sentinţa lui. Inamicii unităţii italiene ar voi sĕ interpreteze serbarea ca o ofensă către Papa, dér toţĭ sciu, că creştinismul n'are nevoiă de tunurĭ pentru a esista. In nicĭ un stat biserica catolică nu s'a bucurat de atâta libertate, ca în Italia.

Autonomia spiritelor, păzită şi garantată de Italienĭ, trebue sĕ fiă o fortăreţă, în care Papa sĕ nu pótă fi năvălit. Papa se bucură de o libertate fără marginĭ; el nu este supusul de cât a lui Dumneḑeu; ca prinţ civil el ar fi egalul celorlalţĭ prinţĭ. Catolicitatea ar trebui sĕ fiă recunoscĕtóre Italiei pentru serviciile aduse pontificatului roman.

D. *Crispi* a terminat prin strigăte de: „*Trăiască Regele!* „*Trăiască Italia!*“ Discursul sĕu a fost aplandat în mod frenetic. Regele şi Regina l'au felicitat în mod viu, şi familia regală a fost obiectul unor manifestaţiunĭ şi unui entusiasm de nedescris. După discurs d-l Crispi a luat monumentul în posesiune.

Numĕroşĭ garibaldienĭ cu corône şi drapele s'au urcat pe monument, în mijlocul unei emoţiunĭ de nedescris. Vivate unanime au salutat statua când a fost descoperită. Primarul a rostit cuvinte patriotice. Regele a adresat miniştrilor, carĭ erau la putere în 1870 o depeşă, în care ḑice: „Vouĕ, carĭ aţĭ făcut parte din guvernul tatălui meu, în ḑiua când a dat Italiei capitala sa, şi carĭ aţĭ contribuit prin sfaturile vóstre înţelepte la gloriósa achisiţiune a Romei, vĕ trimet salutul meu şi acela al patriei, care îşĭ amintesce şi care este recunoscĕtóre“.

In aceeaşĭ ḑi s'a inaugurat *colóna comemorativă ridicată la Porta-Pia* în faţa întărirei pe unde au întrat trupele în Roma la 1870. Entusiasmul a fost fórte mare. Au asistat la acéstă inaugurare representanţĭ de ai armatei cu drapelele regimentelor, carĭ au luat parte la campania din 1870, primarul, consilierii municipalĭ, precum şi numĕróse asociaţiunĭ, carĭ au defilat pe dinaintea monumentului.

Un mare prânḑ s'a dat la Quirinal; au luat parte pĕrechea regală, prinţul moştenitor, miniştrii, preşedinţii parlamentului, generalii şi autorităţile. Séra au fost iluminaţii splendide în grădinele Quirinalului şi în cuartirele din Porta-Pia.

DIVERSE.

Cum se nasc modele? Despre fiăcare modă în special ar fi greu de-a spune, cum s'au născut, cine a fost iniţiatorul lor şi de unde îşĭ are originea. Despre unele din ele însĕ totuşĭ se scie positiv, că în ce împrejurărĭ şi din a cui iniţiativă s'au născut. De curênd rĕposatul Worth aduce în privinţa acésta câte-va esemple. Aşa d. es., se scie, că pănă la începutul seculului present femeile purtau haine scurte. S'a întêmplat însĕ, că regina Victoria a Angliei, curênd după urcarea pe tron, dându-se jos de pe-o trăsură, şĭ-a rănit un picior. A doua ḑi ea avea sĕ dea în palatul St-James audienţe festive. Dér cum sĕ asiste la audienţe cu piciorul legat? — Numai decât îşĭ comandà o haină lungă, care sĕ-i acopere piciorul. Atuncĭ damele de curte făcură şi ele asemenea, altele le imitară, şi în scurt timp portul femeilor în haină lungă ajunse la modă în Europa întrégă. Alt cas: Intr'o ḑi renumita tragediană *Rachel* cumpărà dela o femeiă sĕracă câţĭ-va metri de ţesĕtură galbenă. Nu scia, va avè vre-odată trebuinţă de ea. Odată însĕ îi trăsnì prin minte, sĕ-şĭ facă din acéstă ţĕsĕtură o haină, pe care o îmbrăcà într'un rol la teatru. Succesul rolului a fost tocmai aşa de mare ca şi al nouĕi haine. Cât-va timp după acésta hainele galbene erau la modă între tóte damele din Paris. Incă un cas, ce s'a întêmplat în timpul cel mai nou: O damă fórte cunoscută, care se dusese pentru cât-va timp la Paris, voi cu orĭ-ce preţ sĕ asiste la o producţiune mai mare, dată în câmp; din întêmplare însĕ nu avea haină potrivită puntru acéstă ocasiune. Ce sĕ facă? In pripă mare îşĭ prefăcù o haină vechiă négră, pe care o îmbrăcà, luându-şĭ în mână o umbrelă roşie, creḑênd, că acésta va ridica valórea simplei toalete. Aşa s'a şi întêmplat. Streina damă făcù adevĕrată sensaţiă cu umbrela ei roşie, şi de-atuncĭ umbrelele roşii au ajuns a fi la modă.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Septemvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	121.60
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.40
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	124.25
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.75
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.30
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.85
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	—.—
Imprum. ung. cu premii	158.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	147 50
Renta de hârtie austr.	100 55
Renta de argint austr.	100 95
Renta de aur austr.	121.75
Losurĭ din 1860	152.50
Acții de ale Băncei austro-ungară.	1058.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	487.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	402.25
Napoleondorĭ.	9.55
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.95
London vista	120.45
Paris vista	47.65
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.—
Note italiene.	45.35

Cursul pietei Brașov.

Din 22 Septemvre 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.51	Vênd.	9.54
Argint român.	Cump.	9.46	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.54	Vênd.	9.57
Galbenĭ	Cump.	5.63	Vênd.	5.67
Ruble rusescĭ	Cump.	128.½	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	10.76	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Nr. 12411 -1895.

PUBLICAȚIUNE.

Socotéla cassei orășenescĭ pro 1894 dinpreună cu aclusele, cu raportul dat de comisiunea examinătóre și cu chiarificările comptabilității orășenescĭ se află la subscrisul magistrat în localul comptabilității, până în 5 Octombre a. c. spre examinare din partea fie-cărui.

In sensul §-lui 142 al art. de lege XXII. din 1886, i stă fie-cărui dăjdier în drept, că în decursul amintitului termin se-șĭ aștérnă la acest magistrat eventualele observațiunĭ în contra acestei socotelĭ.

Brașov, 20 Septemvre 1895.

776,1—1 **Magistratul orășenesc.**

Brassó vármegye közig. erdészeti bizottságától.

Sz. 168—1895.

Pályázat.

Brassó vármegye veresmarti őrjárásában Földvár székhelylyel egy-háromszáz (300) forintnyi összilletményekkel és tizenhat (16) űr kb.-méter kedvezményes áru fajárandósággal javadalmazott erdő-őri állás töltendő be 1895. évi november hó 1-én.

A sajátkezüleg irt és Brassóvármegye alispánjához, mint az erdészeti bizottság elnökéhez **1895. évi Szeptember hó 30-áig benyujtandó folyamodványban,** igazolandó kellékek: magyar honosság, fedhetlen erkölcs, 24 éves életkor, az erdő őri szakvizsga letétele és a magyar, lehetőleg a német nyelvnek is szóban és irásban való birása

Az irodai teendőkben jártas és jó irással biró pályázó előnyben fog részesittetni.

Brassó vármegye közigazgatási erdészeti bizottsága.

Brassóban, 1895. évi Augusztus hó 27-én.

Dr. Jekelius,
elnök.

Publicație.

Se face cunoscut, că în dina de **10 Octomvre st. v. a. c. se va ține licitație în Bucurescĭ** (România) **la Ministrul de Resboiŭ,** (Direcția 2-a Cavalerie) pentru furnisarea a **550** (cincĭ sute cincĭ decĭ) **caĭ,** pentru **cavaleria permanentă** și **700** (șépte sute) **caĭ** pentru **călărașĭ** cu schimbul în condițiile caetului de sarcine, care se póte vedé la menționata Direcție.

Ofertele se primesc cel mult până în dina de 9 Octomvre 1895.

Pentru conformitate: **Șeful biroului**
Căpitan Merișescu.

777,1—3

Birourile: Têrgul boteloṛ nr. 22, etagiul I.

ABONAMENTE
LA
„GAZETA TANSILVANIEI“

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ.	3 fl. —
Pe șese lunĭ.	6 fl. —
Pe unŭ anŭ.	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunĭ.	10 fr.
Pe șese lunĭ	20 fr.
Pe unŭ anŭ.	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ.	2 fl. —
Pe șese lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ.	8 francĭ.
Pe șese lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:

Tr. accelerat: 5 óre 07 m. diminéța.
Trenul de persóne: 8 óre diminéța.
Trenul accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 óre 25 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Brașov:

Trenul accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenul mixt: 5 óre 20 m. după amedĭ.
Trenul de persóne: 9 óre 8 minute séra.
Trenul accel.: 10 óre 19 minute séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Brașov: (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 7 óre 21 min. diminéța.
Trenul mixt: 1 óră 14 min. după am.
Trenul mixt: 8 óre 16 min. séra.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașov.

Trenul mixt: 8 óre 20 min. dimin.
Trenul de persóne: 1 óră 46 m. d. am.
Trenul mixt: 7 óre 12 min. séra.

5. Dela Sinaia la Brașov*)

Trenul de persóne 7 óre 40 m. dim.

Plecarea trenurilor din Braș.

1. Dela Brașov la Pesta

Trenul mixt: 5 óre 8 min. diminéța.
Trenul accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenul de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. accelerat: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Brașov la Bucurescĭ:

Trenul de pers.: 3 óre 55 min. dimin.
Tr. accelerat: 5 óre 14 m. dimin.
Trenul mixt: 11 óre înainte de amedĭ.
Trenul accel.: 2 óre 19 min. după am.

3. Dela Brașov la Zĕrnescĭ. (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 9 óre 5 min. diminéța.
„ „ 5 „ 13 m. după am.
Trenul mixt: 9 óre 30 min. séra.

4. Dela Brașov la Ch.-Oșorheiu.

Trenul de persóne: 3 óre 5 după am.
Trenul mixt: 8 óre 50 minute dimin.
Trenul mixt: 5 óre 20 min. dimin.

5. Dela Brașov la Sinaia*)

Trenul de persóne 6 óre 40 min. séra.

*) Acest tren circuléză numai Joia, Dumineca și la sĕrbătorĭ.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.